

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

Biudžetinė įstaiga, Gynėjų g. 6, LT-01109 Vilnius, tel. (8 5) 261 6466, faks. (8 5) 261 6813, El. p. lat@teismas.lt
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602032

Lietuvos Respublikos Specialiųjų tyrimų
tarnybai

2019-10-30 Nr. (1.26)-5T-317
Į 2019-07-31 Nr. STT4-01-6822

A. Jakšto g. 6,
Vilnius 01105

Kopija

Nacionalinei teismų administracijai

DĖL STT TEISMUOSE ATLIKTOS KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS (KRA) IŠVADOJE PATEIKTŲ PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMO LIETUVOS AUKŠČIAUSIAJAME TEISME

Vadovaudamiesi Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos aprašo 19 punktu, teikiame informaciją apie 2019 m. STT teismuose atliktos KRA išvadoje pateiktų pasiūlymų įgyvendinimą Lietuvos Aukščiausiajame Teisme (toliau – LAT).

STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės (<i>Atsižvelgta</i> – detalizuoti, nurodyti kaip? <i>Atsižvelgta iš dalies</i> – detalizuoti, nurodyti kaip? Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies? <i>Neatsižvelgta</i> – pagrįsti kodėl?)
STT IŠVADOS IR PASIŪLYMAI BENDRAISIAIS ORGANIZACINIAIS IR KONTROLĖS UŽTIKRINIMO ASPEKTAIS ATLIEKANT BYLŲ PASKIRSTYMO TEISĖJAMS IR TEISĖJŲ KOLEGIJŲ SUDARYMO PROCEDŪRAS	
I IŠVADA IR PASIŪLYMAI	
Teismams: 4.1.1. Atskirti (a) bylų paskirstymo teisėjams, naudojantis Modulio galimybėmis, ir (b) rašytinio sprendimo dėl teisėjų paskyrimo priėmimo veiksmus ir (ar) einamąją šios procedūros įgyvendinimo kontrolę atliekančius asmenis, užtikrinant 4 akių principo įgyvendinimą. Įvertinti galimybes pavesti pirminių duomenų (tam tikros apimties) suvedimo į LITEKO funkcijas ir darbo su	4.1.1 p. – ATSIŽVELGTA IŠ DALIES (TAIKYTA IR IKI KRA) LAT „a“ ir „b“ funkcijos yra atskirtos. Pirminių duomenų įvedimas į LITEKO yra bylų skirstymo procedūros sudėtinė dalis. Nuo teisingo jų suvedimo priklauso paskirstymo rezultatas. Dėl to siekiant išvengti klaidų, užtikrinti technines skirstymo procedūras vykdančio asmens atsakomybę, manytina, kad šiuo metu pirminių duomenų suvedimo funkcijos ir bylų skirstymo naudojantis LITEKO funkcija

<p>STT pasiūlymai</p>	<p>Planuojamos įgyvendinti priemonės (<i>Atsižvelgta – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> <i>Atsižvelgta iš dalies – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> <i>Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies?</i> <i>Neatsižvelgta – pagrįsti kodėl?</i>)</p>
<p>LITEKO Modulių funkcijas atlikti skirtingiems asmenims.</p>	<p>atskyrimas netikslingas. Atsižvelgiant į sąlyginai nedidelį bylų skaičių LAT, minėtas atskyrimas stokotų racionalaus Teismo žmogiškųjų išteklių naudojimo tokiai veiklai skiriant papildomą asmenį. Pirminių duomenų suvedimo funkcija galėtų būti iš dalies atskirta tobulinant LITEKO, t.y. integruojant šią sistemą su teismo personalo duomenų tvarkymo sistema, kad tokie duomenys būtų įvedami į LITEKO ir naudojami automatizuotai. Tokias galimybes turėtų užtikrinti už LITEKO tobulinimą atsakinga NTA.</p>
<p>2 IŠVADA IR PASIŪLYMAI</p>	
<p>Teismams: 4.1.2. Atliekant teismų patikrinimus ir įgyvendinant vidaus kontrolės priemones bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūrose atsitiktinės atrankos būdu atkreipti dėmesį į šiuos aspektus: 4.1.2.1. duomenų apie teisėjui priskirtų nagrinėjamų bylų tipus ir specializacijas pakeitimus; 4.1.2.2. duomenų apie teisėjo teisėto nebuvimo darbe laikotarpių, komandiruočių laikotarpių ir t. t. tikrumą ir pagrįstumą; 4.1.2.3. duomenų apie darbo krūvio išlyginimo teisėjams teisme taikomą praktiką, jos pagrįstumą ir formalizavimą, bylų skaičiaus ir (ar) jų sudėtingumo apskaičiavimo dokumentavimą, jų atitiktį realiai situacijai bylos paskirstymo momentu; 4.1.2.4. Teisėjų atmetimo priežastis, susijusioms su posėdžių teismuose planavimu (apeliacinė ir kasacinė instancija).</p>	<p>4.1.2 p. – ATSIŽVELGTA Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo procedūrų LAT ir Lietuvos apeliaciniame teisme (toliau – LApT) patikrinimai atitinkamai vidaus kontrolės ir administracinės priežiūros tvarka, vertinant ir 4.1.2.1-4.1.2.4 papunkčiuose nurodytus aspektus, bus numatyti ateityje LAT organizacinės veiklos priežiūros plane ir LApT administracinės veiklos priežiūros plane.</p>
<p>3 IŠVADA IR PASIŪLYMAI</p>	
<p>Teismams: 4.1.3. Užtikrinti, kad teismuose paskirti atitikties pareigūnai teiktų teismų (skyrių) pirmininkams ir bylas skirstantiems asmenims informaciją apie galimus interesų konfliktus, remdamiesi teisėjų privačių interesų deklaracijose pateiktų duomenų analize.</p>	<p>4.1.3 p. – LAT siūlymą tikrinti galimus interesų konfliktus iš dalies jau įgyvendino: kasacinių skundų atrankoje informacija apie galimus konfliktus tikrinama, skirstant bylas – ne. Tokios praktikos bus laikomasi, iki PINREG bus integruotas su LITEKO2, laikant, kad iki tol turi būti pasikliaunama teisėjų nušalinimo ir nusišalinimo procesinio instituto veikimu.</p>

<p>STT pasiūlymai</p>	<p>Planuojamos įgyvendinti priemonės (<i>Atsižvelgta – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> <i>Atsižvelgta iš dalies – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies? <i>Neatsižvelgta – pagrįsti kodėl?</i>)</p>
	<p>Kol šios sistemos neintegruotos, informacijos apie galimus interesų konfliktus patikra rankiniu būdu iš esmės yra neįmanoma net skirstant ir sąlyginai nedidelį bylų skaičių. Pavyzdžiui, skirstant 15 bylų 15-ai pranešėjų reiktų atlikti 225 patikros veiksmus.</p>
<p>5 IŠVADA IR PASIŪLYMAI</p>	
<p>4.1.7. Kas mėnesį skelbti teismo intraneto svetainėje duomenis apie nagrinėjamų bylų, paskirtų teisėjams per tam tikrą laikotarpį, sudėtingumą ir skaičių. Tokiu būdu būtų sudaryta galimybė teisėjams matyti paskirtų bylų skaičių ir turimą darbo krūvį, palyginti jį su kitų teisėjų turimais darbo krūviais.</p>	<p>4.1.7 p. – ATSIŽVELGTA IŠ DALIES Individualių teisėjų nagrinėjamų bylų sudėtingumo ir skaičiaus skelbti kas mėnesį netikslinga. LAT teisėjai apie darbo krūvį informuojami metų gale, o prireikus ir metų eigoje, kitu būdu.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad LAT CBS bylos skirstomos linijinio krūvio išlyginimo principu, t. y. einamu metu atsižvelgiama į visų skyriaus teisėjų užimtumą, tačiau neanalizuojami nominalūs metiniai skaičiai, kurie skiriasi dėl objektyvių priežasčių: atostogų apimtys ir suteikimo momento, komandiruočių, veiklos teismų savivaldoje ir pan.</p>
<p>6 IŠVADA IR PASIŪLYMAI</p>	
<p>Teismams: 4.1.4. Formalizuoti teisėjų darbo krūvio apskaičiavimo procedūras, dokumentuoti, įtraukti į bylų nomenklatūrą. 4.1.5. Užtikrinti, kad Modulio automatizuotu būdu atrinktų teisėjų pranešėjų atmetimo pagrindai visada būtų pagrįsti rašytiniais teismo (skyrių) pirmininko įsakymais (potvarkiais), kuriuose būtų nurodomas konkretūs</p>	<p>4.1.4-4.1.5 p. p. – ATSIŽVELGTA (IŠ DALIES TAIKYTA IR IKI KRA) 4.1.4 p. – BBS teisėjų darbo krūvio apskaičiavimo procedūros jau formalizuotos. Šių procedūrų dokumentai bus įtraukti į bylų nomenklatūrą. CBS teisėjų krūvio apskaičiavimo procedūros formalizuotos iš dalies (nėra formalizuotos taip vadinamos bylų atmetimo dėl sumažinto krūvio procedūros). Tai bus aiškiau aprašyta bylų skirstymo</p>

<p>STT pasiūlymai</p>	<p>Planuojamos įgyvendinti priemonės (<i>Atsižvelgta – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> <i>Atsižvelgta iš dalies – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies? <i>Neatsižvelgta – pagrįsti kodėl?</i>)</p>
<p>duomenys apie jo atmetimo priežastis.</p>	<p>taisyklėse bei detaliau nurodyta LITEKO, pvz., siekiant aiškiau sureguliuoti bylų paskirstymą teisėjams, kurių darbo krūviai atitinkamai sumažinti, LAT bylų skirstymo taisyklėse galėtų būti nurodoma, kad bylų krūvis mažinamas tolygiai: jei sumažintas 20 proc. – neskiriama kas penkta byla, jei 25 proc. – kas ketvirta byla), o LITEKO prie išlyginamųjų krūvių būtų pažymėtos jau paskirtos atitinkamai keturios ar trys bylos.</p> <p>4.1.5 p. – BBS taikyta dar iki KRA, CBS – neaktualu.</p>
<p>STT IŠVADOS IR PASIŪLYMAI DĖL TEISĖJŲ KOLEGIJŲ SUDARYMO TEISMUOSE IR TEISĖJŲ ATRANKOS KOLEGIJŲ LAT</p>	
<p>7 IŠVADA IR PASIŪLYMAI</p>	
<p>Teismams:</p> <p>4.1.8. Bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklėse reglamentuoti teisėjo ne pranešėjo pakeitimo kitu teisėju kriterijus, mažinant sprendimą priimančių asmenų diskreciją.</p> <p>4.1.9. Pakeičiant kolegijos narį sistemoje keitimą pagrįsti objektyviomis priežastimis, įrodančiomis tokio pakeitimo pagrįstumą.</p>	<p>4.1.8 p. – ATSIŽVELGTA IŠ DALIES (TAIKYTA IR IKI KRA) LAT bylų paskirstymo teisėjams ir teisėjų kolegijų sudarymo taisyklėse (44+4 punktai) sprendimą priimančių asmenų diskrecija suvaržyta. Kartu galėtų būti svarstoma, ar diskrecija dar labiau varžytina tikslinant šių normų turinį.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad visiškai formalių „šoninių“ teisėjų pakeitimo taisyklių nustatymas ir taikymas (pavyzdžiui, pagal abėcėlę ar teisėjo kodą) potencialiai didina teisėjų darbo krūvio netolygumo didėjimą, nes vieni teisėjai nusišalina ar pakeičiami dažniau, nei kiti. LAT svarstoma pakeitimo taisyklė, kuri leistų suderinti skaidrumą su krūvio tolygumu.</p> <p>Kita vertus, LAT vertinimu, „šoninio teisėjo“ pakeitimas turėtų būti kiek įmanoma labiau automatizuotas, todėl toks funkcionalumas turėtų būti nustatytas LITEKO2.</p> <p>4.1.9 p. – ATSIŽVELGTA IŠ DALIES (TAIKYTA IR IKI KRA). Abu LAT skyriai priežastis, dėl kurių keičiamas kolegijos narys, nurodo nutartyse ir LITEKO. Taigi sistemoje keitimas pagrindžiamas (LITEKO prisegamos konkrečios nutartys). Svarstyti, ar pakeitimo motyvai dar labiau detalizuotini pačiose nutartyse</p>

<p>STT pasiūlymai</p>	<p>Planuojamos įgyvendinti priemonės (<i>Atsižvelgta – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> <i>Atsižvelgta iš dalies – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies? <i>Neatsižvelgta – pagrįsti kodėl?</i>)</p>
<p>4.1.10. Jei bylas skirstantis asmuo netvirtina Modulio parinkto teisėjo, siekiant užtikrinti nuolatinių kolegijų sudėties stabilumą, kai bylos negali nagrinėti bent vienas iš teisėjo pranešėjo kolegijos narių, nurodyti, kuris nuolatinės kolegijų narių ir dėl kokių priežasčių negali nagrinėti bylos ir dėl to byla turi būti skiriama kitai kolegijai.</p> <p>4.1.11. Įsakymuose, nutartyse dėl teisėjų kolegijų sudarymo nurodyti kolegijų generavimo versijos Nr., kuri būtų pridėta kaip priedas.</p>	<p>4.1.10 p. – NEAKTUALU</p> <p>4.1.11 p. – ATSIŽVELGTA IŠ DALIES LAT pritaria generavimo versijos nurodymui, tačiau vertina, kad netikslinga ją pridėti prie nutarties, nes tai nebūdinga procesiniams dokumentams. Generavimo išsklotinė yra nutarties rengimo dokumentas, o tokio pobūdžio dokumentai, kaip pertekliniai, neturėtų būti dedami į bylą; pakanka, kad būtų saugomi teisme, kaip administraciniai dokumentai (generavimo dokumentai bus įtraukti į Teismo dokumentų nomenklatūrą).</p>
<p>8 IŠVADA IR PASIŪLYMAI</p>	
<p>Lietuvos Aukščiausiajam Teismui:</p> <p>4.1.13.1. LAT CBS ir BBS įtraukti į bylų nomenklatūrą dokumentus, kuriuose užfiksuota Modulio sugeneruota kolegijų versija, taip pat pažymėtos į atrankos kolegijas Modulio pasiūlytų teisėjų neįtraukimo priežastys.</p> <p>4.1.13.2. LAT nutarčių preambulėje dėl atrankos kolegijų sudarymo nurodyti Modulio sugeneruotos versijos eilės numerį.</p> <p>4.1.13.3. Dokumentuoti jau sudarytų atrankos kolegijų narių pakeitimo kitais teisėjais atvejus, įtraukti atitinkamus dokumentus į LAT skyrių bylų nomenklatūrą.</p>	<p>4.1.13.1 p. – ATSIŽVELGTA Pakeitus LAT dokumentų nomenklatūrą, nuo 2020 m. LAT CBS ir BBS parengiamieji atrankos kolegijų sudarymo dokumentai (pirminė Modulio sugeneruota kolegijos versija, ranka koreguota versija, kurioje nurodytos į atrankos kolegiją Modulio pasiūlytų teisėjų neįtraukimo priežastys (pati priežastis + procesinis ar administracinis dokumentas)) bus įtraukti į LAT dokumentų nomenklatūrą ir saugomi nustatyta laikotarpi.</p> <p>4.1.13.2 p. – ATSIŽVELGTA Nuo 2020 m. LAT nutartyse dėl atrankos kolegijų sudarymo nutarties viršutiniame dešiniajame kampe bus nurodomas Modulio sugeneruotos versijos eilės numeris.</p> <p>4.1.13.3 p. – ATSIŽVELGTA (IŠ DALIES TAIKYTA IR IKI KRA) Jau sudarytų atrankos kolegijų narių pakeitimo kitais teisėjais atvejais LAT visada buvo ir yra įforminami nutartimis, kurios visada buvo ir yra viešinamos atitinkamai išoriniame puslapyje ar LITEKO. Kadangi pritaria siūlymui įtraukti į nomenklatūrą atrankos kolegijų generavimo dokumentus ir dokumentus,</p>

STT pasiūlymai	Planuojamos įgyvendinti priemonės (<i>Atsižvelgta – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> <i>Atsižvelgta iš dalies – detalizuoti, nurodyti kaip?</i> <i>Pagrįsti, kodėl atsižvelgta tik iš dalies?</i> <i>Neatsižvelgta – pagrįsti kodėl?!</i>)
<p>4.1.13.4. Apsvarstyti galimybę detalizuoti Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 10 punktą.</p> <p>4.1.13.5. Atrankos kolegijų sudarymo taisyklėse nustatyti, kad kasacinių skundų atrankos kolegijų sudėtis skelbiama likus ne daugiau kaip šešioms dienos iki atitinkamos kolegijos veiklos pradžios, ne daugiau kaip vieno mėnesio laikui (vienam mėnesiui į priekį).</p>	<p>kuriuose nurodytos į atrankos kolegiją Modulio pasiūlytų teisėjų neįtraukimo priežastys, nuosekliai atitinkamų skyrių dokumentų nomenklatūroms bus priskirti ir dokumentai, kuriuose aprašyti jau sudarytų atrankos kolegijų narių pakeitimo kitais teisėjais atvejai.</p> <p>4.1.13.4 p. – ATSIŽVELGTA IŠ DALIES Įvertinus tai, kad 10 punkto paskirtis yra aprėpti atvejus, kurių visų iš anksto nustatyti objektyviai neįmanoma, taigi ir objektyviai neįmanoma nustatyti galutinio baigtinio tokių atvejų sąrašo, numatoma apsiriboti 10 punkto normos detalesne redakcija: „10. Teisėjui pradedant ar baigiant eiti Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisėjo pareigas, taip pat kitais išskirtiniais atvejais, Teismo skyriaus pirmininkas ar Teismo pirmininkas gali motyvuotai nukrypti nuo Taisyklių 3-9 punktuose nustatytų taisyklių, jei tai būtina siekiant užtikrinti teisėjų darbo krūvio tolygumą ar dėl kitų svarbių priežasčių.“</p> <p>Priešingas požiūris siekiant baigtinio atvejų sąrašo nustatymo prieštarautų pačios taisyklės paskirčiai.</p> <p>4.1.13.5 p. – ATSIŽVELGTA LAT pirmininko 2019 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. (1.4)-IT-33) Atrankos kolegijų sudarymo taisyklių 4 punktas pakeistas, nustačius, kad “4. Atrankos kolegija nutartimi paprastai sudaroma vienam kalendoriniam mėnesiui. Esant būtinybei, atskiromis nutartimis nustatoma, kad atitinkamais kalendorinio mėnesio laikotarpiais veiks skirtingos sudėties atrankos kolegija. Nutartis dėl atitinkamos sudėties atrankos kolegijos sudarymo skelbiama Teismo interneto tinklalapyje likus 6 darbo dienoms iki šios kolegijos veiklos pradžios.“</p>

Civilinių bylų skyriaus pirmininkė,
I. e. Teismo pirmininko pareigas

Sigita Rudėnaitė